

Dům polámaných andělů

Luis
Alberto
Urrea

VYŠEHRAĐ

Dům polámaných andělů

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.ivysehrad.cz
www.albatrosmedia.cz

Luis Alberto Urrea
Dům polámaných andělů – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2021

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

**Dům
polámaných
andělů**
Luis
Alberto
Urrea

Dům polámaných andělů

Luis
Alberto
Urrea

VYŠEHRAĐ

*Napiš knihu, řekl mi Jim Harrison.
Ještě dřív mi to řekla Cinderella.
Oba jste měli pravdu.
Tahle je pro ni.*

*Mé neteři Emilii Urreové,
která mi byla zářným příkladem v časech,
jež inspirovaly události obsažené v tomto románu.*

A Chayovi, který tančil na pohřbu.

*Juanu Franciskovi a rodině Urreových, kteří mi ukázali,
jak má tento příběh vzniknout.*

*Což musím jít sám,
jako květiny, jež vadnou?
Což z mého jména
pranic nezůstane?
Z pozemské slávy
polní tráva?
Aspoň mé květiny,
aspoň mé písně...*

— Ayocuan Cuetzpaltzin

To je mé vyznání lásky.

— Rick Elias

Pohřební třeštění

Minulá sobota Velkého Anděla

Velký Anděl přišel pozdě na pohřeb vlastní matky.

V posteli sebou házel tak, že se mu nohy zamotaly do příkrývek. Jakmile mu to došlo, začaly ho na bocích šimrat čůrky potu. Slunce už bylo nad obzorem – přes zavřená víčka ho dráždilo svými paprsky. Růžový svět v plamenech. Všichni dorazí dřív než on. Ne, to se nesmí stát. Ne dnes. S vypětím sil se přinutil vstát.

Takové chyby přece Mexičané nedělají, spílal sám sobě.

Od chvíle, kdy mu sdělili diagnózu, ho ráno co ráno probouzely tytéž myšlenky. Fungovaly jako budík. Jak by mohl člověk, jehož dny jsou sečteny, napravit vše, co se pokazilo? A právě toho rána, zatímco se s hlavou plnou známých obav probouzel do prokletí světla, do všeobjímajícího zatracení času, do vlastního zrazujícího těla zmítaného zuřivou myslí, s překvapením shledal, že vedle něj na posteli sedí duch jeho otce.

Potahoval z pallmallky. „Aby ti z toho nepraskla hlava. Vstávej a nech to plavat.“

Mluvil anglicky. Bylo slyšet, že zapracoval na přízvuku, ale „hlava“ pořád vyslovoval jako „laba“.

„Es mierda.“

Pak se stařec změnil v kouř, který se vinul ke stropu, kde se rozplynul. „Pozor na jazyk,“ napomenul ho Velký Anděl.

Zamrkal. V jejich rodině platil za lidské hodiny. Když spal on, spali všichni. Sami by pospávali třeba do oběda. Jeho syn klidně do tří. Velký Anděl byl příliš slabý na to, aby vyskočil z postele a rozeřval se jako na lesy. Dloubnul ženu do zad a pokračoval v tom tak dlouho, až sebou trhla, ohlédla se po něm přes rameno a posadila se.

„Zaspali jsme, Flaca,“ vyrazil ze sebe.

„To snad ne!“ vykřikla. „Ay Dios.“

„Sí,“ odpověděl s pocitem hlubokého uspokojení, že je to pořád on, kdo kárá druhé za jejich prohřešky.

Vymrštila se z postele a spustila poplach. Jejich dcera, Minnie, přespávala na pohovce v obýváku. Přijela už na noc, aby se nezapozdila. Žena vykřikla a dcera se v úleku praštila o konferenční stůl. „Mami!“ postěžovala si. „Co blázníš?“

Promnul si pěstmi oči.

Obě ženy přispěchaly beze slova do pokoje, vytáhly ho z postele a pomohly mu do koupelny vyčistit si zuby. Manželka mu po naježených, trčících vlasech přejela hřebenem. K čurání si musel sednout. Odvrátily hlavu. Nasoukaly ho do kalhot a bílé košile a posadily ho na okraj postele.

Zmeškám pohřeb vlastní mámy, zpovídal se vesmíru. „Brečet mě nikdo neuvídí,“ ohlásil, zatímco se mu v tvrdém světle leskly oči.

Nevšímal si ho.

„Taťkovi nic neunikne,“ řekla dcera.

„Es tremendo,“ přizvukovala její matka.

Sebevětší fyzické vzepětí nemohlo přimět svět ani jeho tělo k prudšímu pohybu. A rodina? Čím by měl být dnešek výjimečný? Chaos. Najednou byli všichni vzhůru a kmitali po domě jako vyplašené holubice v kleci. Vřeštitivé třepotání s nulovým výsledkem. Spěch,spěch a zase jenom spēch. Jako kdyby měli zamřížované dveře.

Nikdy se nezapozdil. Tedy až doteď. On, který tak zarytě bojoval s rodinným zlozvykem řídit se „mexickým

časem“. Přiváděli ho k nepřičetnosti. Kdykoli se oznámilo, že mají k večeři dorazit na šestou, mohl se spolehnout, že do devíti se neobjeví ani noha. A ještě vstoupili ležérně, jako by šli s předstihem. Ba co hůř, s nevěřícím „Cože?“ se podivili, jako by tím potížístou byl on sám. Když se do jídla pustíte až v deset večer, není pochyb, že jste Mexičan.

Qué cabrón. Ráno se plížilo z kopce jako hnědé bahno. Tlumeně. V uších mu však pronikavě hučelo, samé ozvěny. Hluk ho ochromoval. V půlnočních hlubinách jeho masa bědovaly kosti, bílé a rozpálené jako blesk.

„Prosím,“ modlil se.

„Tatínku,“ pobídla ho dcera, „zastrč si košili.“

U zad mu plandala – v jednom kuse mu vylézala z kalhot. Tak daleko si ale nedosáhl. Se zlostným pohledem dál seděl na posteli.

„Neslouží mi ruce,“ odsekl. „Přitom se tolik napracovaly. Bejvávalo. Udělej to za mě.“

Snažila se prodat do koupelny, aby si mohla natužit vlasy. V celé místnosti se povaloval matčin binec, roztroušené kartáče, stahovací prádlo a šminky. Na desce pod umyvadlem leželo několik hřebenů jako opadané listí z umělohmotného stromu. Z předpohřební hysterie byla Minnie už teď na prášky. Táhlo jí na čtyřicet, ale rodiče z ní dělali šestnáctileté děcko.

„Jak si přeješ, otče,“ odpověděla.

Bylo tohle přidržené? Byla na něj teď dcera hubatá? Velký Anděl pohlédl na hodiny. Svého úhlavního nepřítele.

Ještě jsi neměla umřít, matko. Teď ne. Už tak mám co dělat. Odpovědi se ale nedočkal. Celá ona, pomyslel si. Uraženě mlčí. Nikdy se přes to nepřenesla, pořád ho podezírala, že se podepsal na tom požáru. Že způsobil něčí smrt. Nikomu by se nepřiznal, nikdy.

Ano, byl jsem to já, vyjel po ní v duchu. Slyšel jsem, jak mu praskla lebka. Odvrátil tvář, aby z ní nikdo nemohl vyčíst vinu. *Dobře jsem věděl, co dělám. A bylo mi potěšením.*

Mysl mu přehrávala animované filmy plné rakví uvízlých v zácpě. *Vážně, Bože? To není vtípné.* Však on jim ještě ukáže – na svůj vlastní pinche funus dorazí jako první.

„Vamonos,“ vykřikl.

Byly doby, kdy mohly pod nápořem jeho hlasu praskat doma stěny.

Na druhém konci ložnice visely nakřivo nad zrcadlem portréty jeho předků. Dědeček don Segundo s mexickým revolucionářským sombrerem na hlavě: *Tebe jsem se bál.* Za ním babička, jejíž obraz léty zhnědl. A po Segundově pravici Andělovi rodiče. Otec Antonio: *Tebe stále oplakávám.* A mamá América: *Tebe dnes pohřbívám.*

Dcera se přestala dobývat přes matčinu hradbu, sklonila se k plandajícimu šosu Velkého Anděla a zastrčila mu košili.

„Drž se dál od mých nalgas,“ upozornil ji.

„Osahávat tátovy vyzábly pŭlky, tomu říkám vzrůšo.“

Na oko se zasmáli a jí se konečně podařilo proklouznout do koupelny.

Žena se vyřítla ven s rukama přišpendlenýma k hlavě, na sobě košilku s neposedným ramínkem. Miloval siluetu její klíční kosti a stejně tak široká ramínka její podprsenky. Při pohledu na hnědou kůži prosvítající po obou stranách ramínek, na ramena zvrásněná mlékem, jež jí obtěžkalo a svěsilo ňadra, byl jako uhranutý. Ty tmavé žlábků vyryté do ramen mu byly neustálou připomínkou bolesti, ovšem v časech, kdy se ještě milovali, se jich nemohl nabažít, nedokázal je přestat líbat a olizovat. V kalhotách zůstal gumový, ale oči z ní nespustil. Ve spěchu se jí zaleskla košilka a on sledoval, jak se jí s každým krokem pohupují pŭlky.

„Moje spodnička,“ říkala svojí košilce umanutě. On sám si byl jistý, že spodnička označuje něco docela jiného, a v jednom kuse si připomínal, že si význam musí

dohledat. Nakonec mu ale došlo, že ji vlastně opravovat nechce. Až bude odpočívat pod drnem, bude mu po jejich roztomilých zkomoleninách smutno. A taky po zvucích: při úprku k šatníku, aby se na něm vyřádila stejně jako na koupelně, šoupala punčoškami a vyluzovala za sebou zběsilé šiš-šiš-šiš. Dokonce i z jejího hekání, kterému se v návalu paniky neubráníla, ho příjemně mrazilo v zádech. Nasála doušek vzduchu a mlaskla: „Ts-e. Ts-e.“ Vystoupila z šatníku a lomila rukama.

„To je hodin, Flaco,“ bědovala. „To je hodin.“

„Co vám všem pořád opakuju?“ dožadoval se odpovědi.

„Máš pravdu, Flaco. Jako vždycky. Ay Dios.“

„Všichni už na mě čekají!“

Tiše zabručela a s dalším šiš-šiš se odporoučela zpátky do šatníku.

Seděl na svojí straně postele a nohama se sotva otíral o podlahu. Potřeboval pomoc s ponožkami. K vzteku.

Děti venku dováděly se smečkou psů: tak jako hříchu času byly i hříchu rámsu dopředu zproštěny.

Velký Anděl de La Cruz byl svojí dochvilností natolik pověstný, že mu Američani z práce přezdívali „Němec“. K *popukání*, říkával si v duchu. Jako by Mexičan nedokázal dodržovat čas. Byl snad takový Vicente Fox notorický nestíhač? Cabrones! Jeho posláním bylo je naučit, co jsou Mexičani zač.

Než onemocněl, jezdil ráno co ráno do práce s předstihem. A před každou schůzkou seděl u stolu dávno před tím, než se ostatní stihli vůbec připotácet. Pokaždé ho přitom zahaloval oblak Old Spice. Často také všem dopředu nachystal plastové kelímky s kávou. Kdepak z úcty. Čistě proto, aby jim dal najevo, jak moc se můžou jít vycpat.

Jak před wrestlingovým vysíláním prohlašoval do kamer proslulý Ric Flair alias Nature Boy: „Na vrchol se leze přes mrtvolu!“ „Buďte ti schopní Mexičani,“ vštěpoval svým dětem. „Copak jsme nějaký Mexikmáni?“ pošklebovaly se mu. Tuhletu průpovídku znaly z Desperada – od Cheeche Marina, že jo?

Na práci mu nezáleželo – hlavně, že nějakou měl. Nosil si s sebou vlastní hrnek, talaverskou keramiku. EL JEFE, stálo tam. Všichni zaměstnanci to pochopili. Fazoložrout se má za bosse. Co jim ale samosebou unikalo, byl fakt, že „jefe“ je zároveň slangový výraz pro „otce“, a pokud Velký Anděl skutečně někým byl, pak otcem a patriarchou celého klanu. Otec všech, mexický Ódin.

A jen tak mimochodem, rodina de La Cruzových tu byla dávno předtím, než vaši prarodiče vůbec přišli na svět.

O tom, že navazuje na své prapředky obývající tehle kus země už po celá pokolení, nemohli jeho nadřizení vědět. Jeho dědeček don Segundo se do Kalifornie dostal krátce po mexické revoluci, kdy na věhlasném hnědákovi jménem El Tuerto přecválal Sonoru poté, co mu odstřelovač vystřelil oko. Do Yumy tehdy vezl i svoji zraněnou ženu v naději, že jí tamní doktoři, gringové, zachrání život. Přebýval v rozpáleném vepřovicovém stavení a k místní věznici to měl tak blízko, že cítil její pach a slyšel výkřiky z cel. Segundo poté ukradl povoz a svoji ženu dopravil do Kalifornie, kde plánoval narukovat do amerického vojska svolávaného do první světové války. Na zabíjení si zvykl při bojích proti generálu Huertovi a setsakramentsky to uměl. A nenávisť k Němcům si vypěstoval kvůli bavorským vojákům s ohavnými, bodcovitými přilbami, kteří učili bojovníky Porfiria Díaze střílet na jakijské venkovany ze vzduchem chlazených kulometů.

Táta mu o tom vyprávěl nejmíň stokrát.

Spojené státy pradědečkovu žádost o vstup do armády zamítly, a tak zakotvil v Los Angeles. Antonioví, otci Velkého Anděla, bylo tehdy pět.

Ve Východním L. A. mu zakázali chodit na koupaliště, protože měl na zdejší vkus až příliš hnědou kůži. Zato se ale naučil anglicky a zamiloval si baseball. Rodina de La Cruzových se znovu stala mexickou poté, co je během velké vlny deportací roku 1932 spolu se dvěma miliony mestizos naskládaných do vagonů dopravili přes hranice zpátky na jih. Hon na čínské přistěhovalce a jejich následné odsuny se v té době vládě Spojených států podle všeho zajedly.

Kolik. Je. Hodin? Kdy vyjíždíme? Je už Perla oblečená?

Rukama si držel hlavu. Celá historie jeho rodiny, světa, sluneční soustavy i galaxie kolem něj kroužila v podivném tichu a on vnímal každou krůpěj krve, co mu odkapávala v těle, stejně jako tikot hodin, těch proklatých hodin, jež mu s každou vteřinou uždibovaly kousek života.

„Můžeme už konečně vyrazit?“ zeptal se, aniž slyšel vlastní hlas. „Jsme nachystaní? Odpoví mi někdo?“

Ale nikdo ho neposlouchal.

A je to tady, taťko

„Vypadám dobře?“ zeptal se Perly.

„Výborně,“ odpověděla.

„Bývalo to lepší.“

„Vždycky jsi byl k světu.“

„Uvaž mi kravatu.“

„Nevrť se tolik.“

Bylo mu jasné, že ho sourozenci za zády pomlouvají. *Velký Anděl si chce hrát na gringa*, povídali si mezi sebou během bohatě uspokojujících rodinných tije-reandos, mexických sedánek s dávnou tradicí, při kterých nezůstane na nikom nit suchá. Věděl to, třebaže do očí by mu to nikdo neřekl. *Myslí si, že nad námi může ohrnovat nos.*

„Taky že ano.“

„Prosím?“ zarazila se Perla.

Mávnul rukou.

Jediné, o co Velkému Andělovi šlo, bylo udělit Američanům lekci. Účast rodinných příslušníků byla vítána.

Na zápěstí se mu skvěly masivní třiáctýřicetimilimetrové Invicta Dragon Lupah s křišťálovou lupou, jaké nosí stíhací piloti. Jeho nadřizeným to připomínalo, že chodí vždycky včas – v ten jejich, americký. Minnie mu je koupila v teleshoppingu. Další dar z nespavosti, která ji obvykle přepadala kolem druhé ranní. Celá rodina na bezesné noci trpěla.

Ty samé hodinky mu teď na ruce plandaly jako buldočí obojek na krku trpasličího pudla. Sledoval Minnie, jak si stříká sprej na bujnou tmavou hřívu. V zrcadle se na něj usmála.

Moje nádherná dceruška. Máme dobrou, silnou krev. Jen kdyby si uměla lépe vybírat nápadníky.

Mrkl na ni. Jenom Velký Anděl dovedl předávat moudrost mrknutím oka. Poklepal si na hodinky.

Svoji pověstnou reputaci nestavěl pouze na dochvilnosti: v hierarchii plynárenské a elektrárenské společnosti působil jako vedoucí výpočetní divize. Byl pyšný na to, jaký věhlas si společnost vydobyla, což koneckonců podtrhoval i fakt, že na hudební scéně šedesátých let působila rocková kapela se stejným názvem: Pacific Gas and Electric. Ve zpěvu by je zajisté strčil do kapsy. Až na rock, ale ten mohl za hudbu považovat jenom blázen. Chlupaté buzničky, co se v upnutých sametových kalhotách a slečinkovských tílkách producírují na pódiu. Tedy kromě Toma Jonese. Ese sí era todo un hombre.

Ze svého kancelářského počítače mohl projíždět záznamy o každém sandiegském obyvateli stejně jako organizovat a spravovat v rámci sítě aktivity všech zaměstnanců a vedoucích pracovníků. Velký Anděl například viděl, jak často lidé v jednotlivých čtvrtích zapínají sporák. Zazobanci z La Jolly a Del Maru spotřebovávali méně plynu než chudina z jižních čtvrtí nebo z Barria Logan. Anebo z Lomas Doradas, jeho sousedství ležícího v blízkosti hranic. Soudě podle statistik prokuchtila jeho Perla dobrých dvanáct hodin denně. Byť nedávno podlehla kouzlu kuřecích křidýlek z KFC, a tak už se tolik nečinila.

Počítače Velkému Andělovi moc neříkaly. Vlastně je vůbec nemusel. Poháněla ho snaha vynikat v něčem, co zazobaným Americanos nejde. Tak jako předtím jeho otce, když na klavír do noci vyhrával jednoho Raye Conniffa za druhým a kradl jim manželky přímo pod nosem.

„Měl jsem je přečtené,“ zvolal.

„Muy bien!“ přizvukovala mu žena.

Opravdoví lidé vařili. Každý den měl před očima sportovní údaje. Ulici za ulicí, když našel chvilku. Měl na to teorii: bohatí si buď jídlo objednávají, jedí ho zastudena, anebo debužírují v nóbl podnicích, kde nechají tolik, kolik by zaplatili za novou pohovku. Naproti tomu Mexičané odjakživa holdovali pokrmům teplým, podomácku připravovaným a nejlépe ve sloním množství. I když je pravda, že u nich v rodině nedávno propuklo palačinkové šílenství. Muselo započít u otce, který je ve španělštině označoval za palívance nebo los palachinkos. Kolovaly zvěsti, že právě palačinky byly jeho prvním americkým jídlem vůbec. Vedle chop suey.

Mnozí Andělovi kolegové z managementu měli za to, že se Mexičani živí zametáním nebo drhnutím podlah v restauracích, pokud je tedy člověk nevidí v helmách na stavbě. I on si tím vším prošel. Že by však Mexičan zastával funkci vedoucího výpočetního centra a manažera kybersystémů, bylo něco zapovězeného, co se nedalo nijak vysvětlit: o potenciálních dopadech podobných převratů se vedly nesčetné šušky.

Velký Anděl si toho byl dobře vědom. Nestál o žádnou pozitivní diskriminaci. O pomoc si nikdy neřekl. Jeho rodina zásadně odmítala veškeré vládní šeky, příděly sýrů i ty velké stříbrné konzervy plné federálního burákového másla. Potravinové lístky jakživ neviděl. Nebyl přece žádný pasáček, který by se se slamákem v ruce ustrašeně klaněl svému pánovi. Byl Emiliano Zapata. Před nikým na kolena nepadal. Byl přesvědčen, že takto svému dávno zesnulému otci dokazuje, že je hoden nazývat se jeho synem. I na jmenovce měl místo AHOJ! výmluvné HOLA!

Prudce zavrtěl hlavou. Promnul si tvář. Neklimbнул si? Chingado!

„Pohyb,“ zavelel, „všichni!“

„Ano, tati.“

„Hned!“

V provizorním kamrlíku zřízeném v garáži si desátník Nenasyta s obřadnou pečlivostí nasadil na hlavu baret. Vrátil se domů, když tačka onemocněl.

Nejoblíbenější synek, opakoval si. Pozvedl oči k umělohmotnému pohárku, který od tačky kdysi dávno dostal. LALO, SYN ČÍSLO JEDNA, stálo tam. Nemohl se na něj vynadávat. Stáhl si baret šikmo do čela, přes jedno oko. Z plakátu mu na záda vrhal zlostný pohled Bruce Lee. Nad postelí se mu skvěla motivační autolepka, připomínka jednoho z řady pobytů v léčebně: PO MALÝCH KRŮČCÍCH.

Od bývalého patrona dostal dřevěnou ceduli s vypáleným mottem: MODLITBIČKA PRO KLID DUŠE - NASRAT.

Na kontě toho neměl málo. Nic, na co by mohl být hrdý. Pomalu si ale dával život dohromady. Tohle není West Side Story, vtloukal mu tačka vždycky do hlavy. Nevěděl sice, o čem mluví, ale přebral si to – žádné gangy. Žádné rvačky a šmeliny. Jedno věděl Lalo jistě: snažil se, co to šlo.

Vylepaný sestřih s čírem uprostřed ho vracel do doby, kdy byl ještě ve službě. To už bylo nějaký ten pátek. Stáhl si dolní lem kabátu. Vychytil poslední mušky. Hlavní člen ochranky de La Cruzových v plné polní.

Dny jako tenhle volaly po uniformě. Mamka se vždy postarala, aby ta jeho pokaždé vypadala jako ze škatulky. Svůj úbor, kabát, kalhoty, košili i klobouky, měl neustále čistý a načančaný. Černé boty zářily jako tmavá zrcadla. Nad náprsní kapsou se mu vršily řádky medailí

a odznaků. Chybělo pouze purpurové srdce, které přišpendlil otci na oblek. Pořád ještě trochu kulhal, ale noha už ho tolik nebolela. Měl na ni kouzelné prášky. Někdy se mu dokonce podařilo na ni nemyslet. Podél celé jizvy se mu táhlo tetování čínského draka, s ocasem omotaným kolem kotníku, ve kterém mu při chůzi pořád křupal jako v pytlíku s cereáliemi. Nikoho s tím ale neobtěžoval. Prkotina. Každý měl svoje tajemství. Tedy až na staré mazáky. I když co on vlastně věděl. Sám už měl děti – Gia a Mayru. Až se ho jednou začnou vyptávat, neřekne jim ani ň.

Lalo věděl, že má zoufalé oči. Temné, po otci. Vypadal jako chlap, co přišel o milenku. Anebo jako někdo, kdo se marně snaží vybědnout ze smutku, ale ne a ne se jím prodat na povrch, a tak dělá, že život je vlastně jedna velká prosluněná oslava Dne nezávislosti, z čehož mu pomalu docházejí síly.

I jeho pradědeček byl voják. A děda Antonio zase neshovívavý policajt. Ovšem babi América – to byla teprve klasa. S každým zametla, aniž ji přešel úsměv. Kam se na ni hrabal abuelo Antonio. Že budou dnes pohřbívat právě ji, mu přišlo od srdce líto. A že by se to samé mělo co nevidět opakovat s tačkou, si za žádnou cenu nepřipouštěl.

Copak tačka. O tom, co ve skutečném světě krom rodičování dělal, neměl Nenasyta tušení. Holt život – měl tačka vůbec nějaký? Být otcem byla vojna sama o sobě. I Lalo už o tom věděl své. Zasmál se a vyloudil koutkem úst smích, jako když škrtne zip. Měl život – piplal se s ním i s jeho sourozenci. A s mamkou.

Jeden by nevěřil, jak se dá nastolit pořádek s obyčejnou žabkou. La chancla. Každý vato se její chancla bál. Stejně jako miliony cizích děcek, které jejich vytočené mexické mámy s vytřeštěnými očima plácaly hlava nehlava, držely je za paži a volnou rukou máchaly žabkou, přitom

se točily dokola, protože se capart snažil utéct, ale z jejího sevření se nevyprostil. Kdykoli mamka vyplácela, nasadila dikci přednášejícího – co slovo, to rána přes zadek: Usted-va-a-aprender-quién-es-la-jefa-aquí! Když se tenkrát do člověka ženská pustila, dostal kázání jak ze Starého zákona. A jestli se přese všechno podařilo nebohému uličníkovi pláchnout, vymrštila mamka svoji žabku a řízenou střelou ho trefila do zátylku.

„Zlatej výcvik,“ prohodil Lalo k odrazu v zrcadle.

Po domě a na zahradě se to hemžilo drobotinou. Pídižvíci se honili za podhuštěným míčem, přihrávali si ho za běhu od nohy k noze a křičeli. Dívenky rámusily se stejnou vervou jako oplácení nezbedové. Hotový kurník. V obležení pravnoučat, praneteří, dětí sousedů i těch bezprizorních, po kterých vždycky zbyly jenom vylízané talíře a kupy rozbitého harampádí, se ale taťka cítil příjemně. Neutuchající vrískot rozetnulo zahromování: „Lalo!“

„Vteřinku, tati!“ křikl.

„Honem, mijo!“

„Už jdu!“

Lalovi přišlo, že jsou dny, kdy po sobě všichni doma jenom pořvávají, jako by snad byli do jednoho nahluchlí, anebo neuměli pořádně anglicky. S mamkou to bylo sporné. Stejně měl ale za to, že i ona rozumí víc, než dává znát.

„Lalo!“

„Běžím!“ Nenasyta zsalutoval k místu, kde za zdí tušil Velkého Anděla. Znovu se na sebe zahleděl do zrcadla, a aby zamaskoval břicho, ke kterému se za dobu v civilu propracoval, stáhl si ještě naposledy lem u kabátu. Ke kotníku měl připásanou malou stříbrnou dvaadvacítku jako nějaký pašerák. No co, jistota je jistota. „A můžeme vyrazit,“ prohodil sám k sobě a vyšel do zahrady, kde pokuřovala jeho sestra. „Ty, Minnie,“ řekl, „co ty na to?“ Zapózoval. „Byl jsem u holiče.“

„Fešák,“ pochválila ho. „A co teprve ten zadeček.“

„Vtipná jako vždy. Zrovna ty máš co povídat. Chybí ti oranžovej mundúr?“

„Tak to prrrr,“ ošila se a odcvrnkla nedopalek do muškátů, „na rozdíl od někoho mě nikdy nezabásli.“

„To budeš nejspíš jediná.“

Zapálila si další cigaretu, potáhla, zahleděla se na rozžhavenou špičku, pohybem prsténku si elegantně odklepala a úkosem se na něj podívala. „Víš ty co? Normální lidi znaj mříže jenom z obrázku.“

„Jseš ty vůbec z týchle planety?“

Vyfoukla mu kouř do tváře.

„Hulíš jak fabrika,“ pokáral ji.

„Říká smažka.“

„Cože?“ trhl sebou. „Ještě chvílku si na mě otevřej zobák, slečinko, a uvidíš ten mazec.“

Ušklíbla se.

„Tenhle tvůj pohled nesnáším, Myško,“ prohlásil.

„Nepovídej.“

„Jsem v cajku, jasný?“

„Jasně.“ Vyfoukla kouřové prstýnky.

„Říkám, že jsem čistej,“ bránil se, „beze srandy.“

„Jseš si tím jistej?“

„V ničem nelítám. Sem tam akorát potřebuju upustit páru. Mám svý důvody.“ Plácnul se přes stehno, ale proti podobným fintám na vyvolání soucitu byla jeho sestra dávno imunní.

Podržela si cigaretu dál od sebe a přikývla. „Kdo nemá? Mimochodem,“ dodala, „minulej tejden jsi mi šlohnul auto.“

„Aspoň nejsem Braulio.“

„O Brauliovi nemluvíme.“

„Vždyť já vím.“ Stejně tak ale Lalo věděl, že jestli se má rozhovor stočit jiným směrem, zmínka o mrtvém bratrovi zabere lépe než co jiného.

Stáli tam, zbaveni urážek a obvinění. Zbývalo jen mlčet. Sklopili oči do země.

„Musíme jít,“ řekl Lalo.

„Taťka,“ odpověděla.

„No jo. Starej dobrej taťka. Má svý potřeby.“

„To my taky.“

„Nasrat.“

Vklouzli do domu.

„Nemarodil jsem. Nechodil pozdě. Dovolenu jsem si nechával proplazit.“

„Šikovný, Flaco,“ poplácala ho žena po rameni.

„A k čemu.“

„Nevím.“

„Neptám se, Flaca. Konstatuju.“

„Aha.“

„Leda bych se ptal sebe.“

„Eres muy filósofico,“ ona na to.

Minnie si v koupelně tužila a sprejovala vlasy. Proč jenom večer tolik pila? Třeštila jí hlava. Velký Anděl to věděl. Viděl jí to na očích.

„Práci ať vezme čert,“ řekl. „Stejně za nic nestála, Flaca. Kdybychom radši navštívili Grand Canyon.“

„Pěkný, Flaco.“

Perla si upínala punčochy k podvazku. Sledoval ji. Copak tohle ještě někdo nosí? S nylonkami? Fantazíroval o tom, jak se jí sukýnka vykasá a ona si prsty natáhne průhledné silonky přes dolíkatá stehna.

Jako malý klečival u nohou postarších paniček, které si na židlích navlékaly nylonky. Roztáhly nohy. „Nesahat! Jenom dívat.“ Dávaly mu to darem. I s hřejivou vůní dětského pudru a tajemství. Letmý pohled mezi nohy, na stinné vršky v bílé syntetice. Na to, s jakým grifem

si nylonové punčochy přicvakly k podvazkům. „Hezky se dívej,“ prikazovaly mu dámy, když v jeho rudé tváři vyčetly moc, kterou nad ním vládly.

Tyhle věci už nikdo nedělal. Jenom jeho Flaca.

„Máš hezké nohy,“ řekl.

Zahleděla se na něj. „Na to teď nemáme čas,“ odpověděla.

„Říká kdo?“

„Přece ty,“ ona na to.

Jako by se ještě na něco zmohl. „Dobrá. Nejvyšší čas vyrazit,“ řekl. „Stejně se rád kochám. Líbí se mi tvoje stehna.“

„Sí, mi amor.“

„Jen se do nich zakousnout.“

„Travieso,“ počastovala ho tím starým rozkošným mexickým slůvkem pro „nezbedu“. Nadzvedla si sukni a celá se mu ukázala.

„Tvůj úl přetéká medem,“ zacukroval.

„Cochino!“ sepsula ho, ale sukni nepustila.

„Mami!“ vykřikla Minnie z koupelny. „Nechte toho!“ Matka s otcem se na sebe uculili.

„Jak myslíš, že jsme tě stvořili?“ pronesl k Minnie.

„O tom se nemluví!“ odsekla, vyběhla z koupelny a s ukazováčky v uších prosvištěla ložnicí ven. „La la la la la!“

Rodiče za jejími zády propukli v nekontrolovatelný smích. Velký Anděl naznačil ženě, aby se upravila. Nenašel v té chvíli správná slova. On, který se učil anglicky tak, že si natlačil do hlavy celý slovník. Se svým odcizeným otcem se předháněli v tom, kdo z nich si osvojí modernější, vzácnější a američtější výrazy. Kdysi to býval chlap jako hora, jeho otec, než se z něj stal zašedlý věchýtek s vodnatýma očima, ač na šarmu a nesmlouvavosti mnoho neztratil. Nějakou dobu přebýval u Velkého Anděla v zadní místnosti – Velký Anděl tak vystoupal na pozici

rodinného patriarchy. To si tehdy nikdo neuměl představit. Mexicano ani gringo.

Nikdo neví, jak jazyk formuje rodinu. Andělový vlastní děti se odmítaly učit španělsky, když on sám obětoval angličtině první poslední. Dva chlapi sedící u kuchyňského stolu obklopení cigaretami, kafem a ošuntělými slovníky. Chytávali neznámá slůvka a přišpendlovali je jako pestrobarevné motýly. „Hrabáč“, „ostružiník“, „výzva“, „vzpurnost“. Jeden z nich pronesl slovo: „Neslučitelný.“ Druhý pak dostal tři minuty na jeho definici. Správná odpověď za pět bodů. Průběžné skóre se zaznamenávalo na kartičky velké osm na třináct centimetrů. Na konci každého měsíce čekal na vítěze karton pallmallek. Příliš patrný přízvuk znamenal tři body dolů. A tak si pomocí sloves a podstatných jmen postavili most do Kalifornie.

Po zkouškách z angličtiny následovalo studium levných knih pořizovaných v obchodě s alkoholem. Jeho nejoblíbenější gringo frázi, kterou používal v práci, avšak doma se jejímu užívání povětšinou vyhýbal, bylo „no nazdar“. Čtením knih o Jamesi Bondovi se dozvěděl, že „milencův kord nekončí dvakrát ve stejné pochvě“. A z akčního trháku od Johna Whitlatche vyrozuměl, že muž, co má za ženu prostitutku, „jezdí zadarmo“. V šedesátých letech bylo rovněž zvykem objednávat si na baru koktejly s „kostkou ledu“. Člověk pak působil moderně a zároveň si pojistil větší množství alkoholu. A pokud šlo o perličky v podobě tajných amerických kouzel a zaklínadel, ukládal si je do paměti jako do mentální databanky. Měl ho jak stožár. Zastavili ho chlupatý. Poskočíme?

Proč vůbec ještě myslel na práci? Na minulost? Bylo po všem. Úplně po všem. Dopracoval. „Tato vteřina,“ říkával mu s oblibou otec, „se právě stala minulostí. Jen co sis jí všiml, už zmizela. Smůla, synku. Víckrát se nevrátí.“

(Muy filosófico.)

Minnie postávala v zastíněném obýváku a poslouchala, jak Lalo na dvorku prohání děcka. *Jsou to ti naši ale čuňata.* Nejdřív jí to svým způsobem přišlo k smíchu, ale hned nato se musela znechuceně usklíbnout. Úl. Med. Oplzlosti až hanba. Stařeček si hraje na Prince. Musela ale uznat, že ty jeho řeči zněly roztomile. Opatrně si promnula oči, aby si nerozpatlala mejkap. Taky by chtěla, aby ji někdo takhle dráždil. Doby, kdy slýchala komplimenty na své nádobíčko, byly dávno tytam.

Když má ženská na krku tři usmrkance, na podobné rošťárny si musí nechat zajít chuť.

„Ticho!“ okřikla drobotinu.

Takovou kocovinu dlouho nepamatovala. Lítání kolem pohřbu. Haldy úkolů. Všechno bylo na ní. Celý víkend ležel jen a jen na jejích bedrech. Lalo? K ničemu. Mamka? Zdeptaná. Včera v noci se u ní stavili známí, aby ji podpořili. „My víme, mija,“ opakovali jí, „víkend na draka!“ Na stole kolovaly ohnivé lomcováky a koktejly michelada. Nikdy se tolik nenasmála. Matně si pamatovala, že v ráži dokonce napsala svému strýci, Malému Andělovi.

Proč to udělala? Pojilo je cosi, co sama nedovedla popsat. Promnula si čelo. Ztrapnila se moc? Vytáhla mobil a začala listovat nočními esemeskami.

Ve dvě ráno napsala: „Ty bláho, tío, dneska jistě nezaberu!“

Měla za to, že on už bude zařezávat. K jejímu překvapení ale odpověděl: „Ani já ne,“ stálo v textovce. „Holt pohřby.“

Jak se sem v noci dostala, jí bylo záhadou. Doufala, že opilá nesedla za volant. Nejspíš ji domů hodil někdo z práce. Měla pocit, jako by se jí všechno vymykalo z rukou.

Na sobě měla svoje fialové prádýlko, samá krajka, pro případ, kdyby se náhodou ukázal její chlap. Jako by si ho chtěla vymodlit.

Velký Anděl a Perla na sebe hleděli přes hradbu nevyřčených slov, když vtom se znovu objevila v pokoji Minnie, padla na kolena a začala mu soukat nohy do bot. Poplálal ji po hlavě. Boty mu byly knap. Tlačily ho. Himl hergot. *Promiň, Bože.*

„Opatrně, Minnie!“ vyjel na ni. „Kdyby žil Braulio, ten by ti ukázal, jak na to!“ Máchl jí nohou před nose.

Braulio. Její starší bratr, co už skoro deset let trčí pod drnem. Odchodem ze světa postoupil do role rodinného patrona. Chudák taťka. Jestli něco považoval za své životní zklamání, pak to byl osud jeho dvou kluků. Zmiňovat kteréhokoli z nich platilo doma za tabu. Zbyl mu už jen Lalo. Ten hodný, údajně. Z třestění makovice byla celá tumpachová.

Minnie pozvedla k Velkému Andělovi oči. „Stejně tě mám ráda, tati,“ řekla.

Do místnosti vkročil četař Nenasyta. „To ještě nejste ready? Kde to vážne, taťko?“

Lalo rozmístil po domě výzvědná komanda pidižvíků. Vydal rozkazy: „Tak jo, bažanti!“ Věděli, že se při těchto slovech mají seřadit do pozoru. „Cíl v pohybu! Opakují: Starouš vylétá z hnízda! Přepínám.“

„Rozumím!“ vykřikl na srozuměnou tlouštík v kuchyni.

„Zaujměte postavení.“

Rozutekli se do všech koutů a vytvořili falešná kontrolní stanoviště. Strejda Lalo, záruka nejlepšího hlídání.

„Vzduch je čistý!“ zapištěla dívenka v obýváku.

„Důležitá informace: máme hlášeno několik odstřelovačů – pozor na šestém a devátém postavení!“

„Rozumím!“

Velký Anděl se krčil na vozíku a věšel hlavu. „Pro krindapána, Lalo,“ láteřil, zatímco si přejížděl prstem

po synově Purpurovém srdci připíchnutém na vlastní útlé hrudi.

„Vždyť jen tak blbneme, taťko.“

„Na tom není nic k smíchu, mijo.“

„Vždycky se něco najde, taťko,“ odpověděl Nenasyta. „Jede se, bažanti!“ křikl.

Minnie s Perlou kráčely s odstupem za nimi, v rukou tašky a složené chodítka. Ven ze dveří a dál přes cíp zažloutlého trávníku. Tam Velkého Anděla naložili do připraveného minivanu. Otce rodu by samotného řídit nenechali – ani na pedály už nedosáhl. Seděl uprostřed zadního sedadla a znesvěceným tělem pokyvoval ze strany na stranu, jako kdyby svou úzkostí mohl popohnat vozidlo přehuštěnými silnicemi, vzepřít se dmutí vod a s posledním vypětím malátné vůle dorazit k dalekému břehu.

To Dave, jeho nejbližší přítel, mu nasadil brouka do hlavy: „Daleko odtud je břeh. Všichni jsme vlastně taková jezírka. Cákneš uprostřed, a vlny se v dokonalých kruzích rozeběhnou.“ „Sakra, Dave,“ odpověděl Velký Anděl, „o čem to tu plácáš?“ „O životě, pendejo – o tobě. Každá vlna je na začátku plná síly, ale postupně slábne, až dorazí ke břehu. Odtud se pak zase odrazí, pomalu není vidět, ale je tam a všechno mění. A uprostřed stojíš ty a ptáš se, jestli jsi vůbec něco dokázal.“ Velký Anděl zavrtěl hlavou. K čertu s tebou, Dave.

„Dale gas, pues!“ přikázal.

„Rozkaz, taťko.“

Dřív by Velký Anděl zavelel tak, až by praskaly ušní bubínky. Sám slyšel, že je jako umňoukaná kočka žadonící o misku smetany.

Na anténě plandala americká vlaječka. Lalo řídil a Perla coby navigátor vzývala nebesa tak, jak to umí jenom staré Mexičanky: „Ay Dios. Dios mío. Por Dios.“ Bůh udolávaný

opakovanými prosbami věřících musel mít hlavu jako balon. Taky ale mohl být hluchý jako patrona.

Co když neumí španělsky, dumala Perla. Rychle se však kajicně pokřižovala. „Diosito lindo.“ Lichotit Bohu bylo prozíravé za každých okolností. Rád čas od času slyšel, jaký je kabrňák.

La Minnie seděla ve třetí řadě a masírovala Velkému Andělovi ramena. Složené kolečkové křeslo odpočívalo v prostoru za sedadly, drkotalo o chodítka a zpravovalo přítomné o každém protivném přibrzdění vynuceném dopravní zácpou.

Velký Anděl zabořil pěst do sedadla. „Zrovna dnes!“ pěníl.

Odjakživa vštěpoval dětem do hlavy dvě zásady: nikdy nechoďte pozdě a na nic se nevymlouvejte. A teď tu sám dřepí, po čertech nestíhá a z vody si vaří alibi. Pohřbívá matku den před oslavou vlastních narozenin. Svých posledních. O tom ale nikdo neví. Sezval si k sobě celou přízeň. Bude to flám, na který nikdy nezapomenou.

„Jsi hodná holka,“ vyslovil opožděně a poplácal Minnie po ruce.

Podíval se na svoje obří hodinky. Musel přimhouřit oči. Tak už i vy mě zrazujete. Paráda. Na svůj zrak byl vždycky patřičně hrdý. Vykašlal se na čas. S brýlemi ho nikdo neuvidí. To už by bylo příliš.

„Zeslab to rádio!“ vyštěkl.

„Žádný nehraje, taťko,“ odpověděl mu syn.

„V tom případě ho koukej zapnout!“

Lalo poslechl.

„A teď ho ztlum!“

Celá dodávka se podřizovala jeho vrtochům, ale obloha, hodiny ani ten zpropadený provoz jeho diktátu pranic nedbaly. Na nadjezdu zvedal neznámý muž nad hlavu transparent s nápisem „Postavte zeď“ otočený k jihu.

„Matka by ode mě čekala víc,“ bědoval Velký Anděl.

Tolik jí toho chtěl dokázat. Nastokrát ji zklamal a nenesl pomyslení, že by se právě dnes měl projevit tak, jak jej měla odjakživa zaškatulkovaného: neschopný budižkničemu. Otcí nesahal ani po kotníky. A navíc mu nikdy neodpustila, že se oženil s Perlou. *S tou tvou seňorou*, říkávala. Jako by naznačovala, že Perla je z druhé ruky. Partiové zboží.

„Děláš, co můžeš, tatínku,“ chlácholila ho Minnie.

„Jestli už na víc nemám, rovnou mě zastřelte.“

„Ay Dios,“ orodovala Perla.

Modlitba před deštěm

Odkud se tu vzalo tolik aut?

Matka sice zemřela před týdnem, avšak termín oslavy byl už dopředu daný. Velký Anděl měl omezené vyhlídky – v souboji s časem mohl být i pouhopouhý týden až až.

Lidé se sjížděli odevšad: z Bakersfieldu, z L. A., z Vegas. Malý Anděl, jeho nejmladší bratr, se trmácel dokonce až ze Seattlu. Lidé si dělali rezervace. Brali si volno z práce. Hýřilové, studenti, vězeňští veteranos i matky na podpoře, rozpustilá děcka, životem zkroušení pamětníci, zpropadení gringové a spousty dalších příbuzných z nejrozmanitějších společenských vrstev.

Očekávaly se plné stavy.

Rozhodnutím nechat vlastní mamá zpopelnit si koledoval o pořádnou vlnu nevole. Na velký katolický pohřeb ve velkém katolickém kostele už ale nezbýval čas. A vůbec, o jaký obřad by mělo jít? Polovina jeho rodiny krátce přilnula k mormonům, a našli se i tací, co v jakési ufounské sektě netrpělivě očekávali sestoupení Planety X na zemskou oběžnou dráhu a následný příchod bohů Annunaki. Někteří z jeho příbuzných byli rovněž evangelíci. Anebo nic. Lalo byl nejspíš ateista. Anebo nějaký uctíváč Slunce. A například nejstarší syn Andělova bratra Césara se podle všeho považoval za vikinga. Na podobné prkotiny neměl Velký Anděl čas.

Ještě odvážnější krok učinil tím, že si pohřeb dovolil o týden odložit, čímž pádem připadla oslava jeho narozenin hned na následující den. Nu což, popel se přeci nezkaží. Bez obav.

Nikomu to zřejmě nevadilo – všichni byli rádi, že se zařizování ujal místo nich. Přesně to on totiž udělal. Nikdo si na sebe nechtěl brát tíhu zodpovědnosti, protože Velká Máti by si na jakémkoli pohřebním scénáři našla ne jeden důvod k nelibosti. A na Velkého Anděla bylo spolehnutí. Bylo jednodušší dostávat od něj příkazy a průběžně je plnit. Skutečnosti, že narozeninovému mecheche bude předcházet funus, se tedy bez reptání přizpůsobili. Většinou z nich dokonce spadl kámen ze srdce, protože dva sólovýjezdy by si pro nedostatek volných dní nemohli v práci dovolit. A hlavně na něco takového neměli prostředky. Jediný víkend tak vyhovoval všem.

Další auta? Kam se všichni ženou?

Velký Anděl si zakryl oči – když už pro nic, tak aspoň proto, aby se nemusel dívat na černotu, co se mu prožírala k zápěstím. I na rukou se mu vysévaly stále nové skvrny. A na nohy už se ze strachu před tím, co by tam uviděl, nedíval vůbec.

Odpolední slunce vypalovalo do mraků štěrbiny, plovcí trhliny žíhalo u okrajů do ruda a na město pod sebou vrhalo přízraky žlutého světla. Jako kdyby se v chladném vánku třepotal závoj utkaný ze zlaté síťoviny. Velký Anděl si v duchu propočítával, jak daleko může být slunce od Havaje: nad planoucími mračny se mu promítaly úhly a stupně vyleptané do azuru. Výkresem mu byla samotná nebesa.

Po La Pazu se mu matka nevratně vzdálila. Ostatní sourozence hýčkala jako v bavlnce, a to včetně Malého Anděla, Andělova nevlastního bratra, který ani nebyl jejím synem. Nějak se v něm ale zhlédla, což Velký Anděl nikdy zcela nepřekousnul.

Pozoroval oblohu a snažil se postřehnout sebenepatrnější znamení z druhé strany. Cokoli. Zprávu od Braulia? Od matky? Od koho vlastně? Pro začátek byl dobrý i déšť. Dalo se s ním pracovat. Mohlo se v něm skrývat mnohé. Ještě lepší ale byly duhy.

Jako caparta ho matka učila, že duha je most, po kterém z nebe sestupují andělé. Arco iris, říkávala španělsky. Znělo to o tolik líbezněji než v angličtině, stejně jako názvy pro motýla, kolibříka či sedmikrásku. Patříčně si toho považoval: španělština válí! Slunečnice: girasol, naskočilo mu v hlavě.

girasol
mariposa
colibrí
margarita

Kde by se tu ale vzala duha.

„Bylo to od matky hezké,“ zamyslel se nahlas, „odejít jako první.“

„Ay, Flaco,“ odpověděla mu žena španělsky. „Tak to je. Synova smrt by ji položila.“

„Umírá tu snad někdo, Perlo?“ ohradil se. „Na to mám moc práce.“

Tímto způsobem mluvil často. Právě tak často ale uměl otočit: „Nic už mě tu nedrží.“

Svěřil se s tím svému knězi. Prakticky hned poté, co mu doktorka Nagelová oznámila, že čerstvává krev, kterou začal v moči opět pozorovat, nevěstí nic dobrého. To ho však paradoxně naplnilo klidem – hleděl na lékařku a říkal si: *Mluvím tu s Mercedes Joy Nagelovou, místo abych si koupil medoura a užíval si. Rentgeny ukázaly, že mu smrt jako trsy hroznů prorůstá celým břichem a na plicích se mu vyráží v podobě dvou tmavých uzlíků. Toho dne seděl v ordinaci malý a sám, na tváři tu nejvěrohodnější*